

Briselē, 2025. gada 19. septembrī
(OR. en)

12743/25

Starpiestāžu lieta:
2025/0291 (NLE)

SOC 604
GENDER 170
ANTIDISCRIM 80
EMPL 401
TELECOM 296
CYBER 242
DATAPROTECT 208
DIGIT 170
FREMP 230

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 19. septembris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretāre *Thérèse BLANCHET*

Temats: Priekšlikums
PADOMES LĒMUMS
par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem attiecībā uz projektu
Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikumam par līdztiesību un
mākslīgo intelektu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 518 final.

Pielikumā: COM(2025) 518 final

Briselē, 19.9.2025.
COM(2025) 518 final

2025/0291 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem attiecībā uz projektu Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikumam par līdztiesību un mākslīgo intelektu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar ko nosaka nostāju, kas Savienības vārdā jāpieņem Eiropas Padomes Ministru komitejā ("MK") attiecībā uz paredzēto Eiropas Padomes ieteikuma par līdztiesību un mākslīgo intelektu ("ieteikums") pieņemšanu. Ieteikumu ir sagatavojusi Mākslīgā intelekta, līdztiesības un diskriminācijas ekspertu komiteja ("*GEC/ADI-AI*"), un paredzams, ka tas tiks apstiprināts Dzimumu līdztiesības komisijas ("*GEC*") un Diskriminācijas novēršanas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas ("*CDADI*") kopīgajā plenārsēdē 2025. gada 18.–20. novembrī, lai to iesniegtu MK pieņemšanai līdz 2025. gada beigām.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Eiropas Padomes Ministru komiteja

MK ir Eiropas Padomes lēmējstruktūra, kuras sastāvā ir 46 Eiropas Padomes dalībvalstu ārlietu ministri vai pastāvīgie pārstāvji Strazburgā. MK loma un funkcijas ir aprakstītas Eiropas Padomes statūtu ("statūti") IV nodaļā. Saskaņā ar statūtu 14. pantu katram Eiropas Padomes loceklim ir viens pārstāvis MK un katram no tiem ir viena balss. Visas ES dalībvalstis ir Eiropas Padomes locekles un tādējādi ir pārstāvētas MK. ES ir novērotājas statuss bez balsstiesībām.

2.2. Mākslīgā intelekta, līdztiesības un diskriminācijas ekspertu komiteja

GEC/ADI-AI ir *GEC* un *CDADI* kopīga apakškomiteja, kurai Ministru komiteja ir uzdevusi līdz 2025. gada beigām izstrādāt ieteikumu par mākslīgā intelekta sistēmu ietekmi, to potenciālu līdztiesības, tajā skaitā dzimumu līdztiesības, veicināšanā un riskiem, ko šīs sistēmas var radīt saistībā ar nediskrimināciju.

GEC/ADI-AI sastāvā ir astoņi pārstāvji no Eiropas Padomes dalībvalstīm, četri no *GEC* un četri no *CDADI*, kā arī seši neatkarīgi eksperti ar atzītām zināšanām mākslīgā intelekta, cilvēktiesību, līdztiesības, tajā skaitā dzimumu līdztiesības, un nediskriminācijas jomā. Katram *GEC/ADI-AI* loceklim ir viena balss. ES ir dalībniece bez balsstiesībām.

Gan *GEC*, gan *CDADI* sastāvā ir 46 Eiropas Padomes dalībvalstu pārstāvji, un tiem katram ir viena balss. Turklāt to plenārsēdēs piedalās pārstāvji no dažādām Eiropas Padomes struktūrām, starpvaldību organizācijām, pārstāvji no valstīm, kurām ir novērotāja statuss, kā arī nevalstiskajām organizācijām un specializētām iestādēm. Eiropas Savienības pārstāvji dažkārt piedalās plenārsēdēs bez balsstiesībām.

2.3. Eiropas Padomes Pamatkonvencija par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu

MK 2024. gada 17. maijā pieņēma Eiropas Padomes Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu ("pamatkonvencija") – juridiski saistošu līgumu, kura mērķis ir nodrošināt, ka darbības mākslīgā intelekta sistēmu dzīves ciklā pilnībā atbilst cilvēktiesībām, demokrātijai un tiesiskumam, vienlaikus veicinot tehnoloģisko progresu un inovāciju.

Pamatkonvencijas darbības joma aptver MI sistēmas, kas varētu ietekmēt cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu. Pamatkonvencijā paredzētie principi un pienākumi attieksies uz darbībām MI sistēmu dzīves ciklā, kuras veic publiskās iestādes vai privātie dalībnieki, kas

rīkojas to vārdā. Pamatkonvencijas pusēm ir pienākums arī novērst riskus un ietekmi, ko rada privātā sektora dalībnieku darbības MI sistēmu dzīves ciklā, tādā veidā, kas atbilst konvencijas priekšmetam un mērķim, bet tām ir iespēja izvēlēties, vai piemērot konvencijā noteiktos pienākumus vai veikt citus piemērotus pasākumus. Pamatkonvencijā ir paredzēts arī vispārēju pienākumu un pamatprincipu kopums saistībā ar cilvēka cieņas un personas autonomijas aizsardzību, kā arī vienlīdzības un nediskriminācijas veicināšanu. Turklāt tajā ir noteikts pienākums ievērot privātumu un personas datu aizsardzību, kā arī pārredzamību un pārraudzību, lai nodrošinātu pārskatatbildību un atbildību. Viens no principiem attiecas arī uz drošu inovāciju un eksperimentiem kontrolētā vidē.

Tāpat pamatkonvencijā paredzēts arī tādu pasākumu kopums, kuru mērķis ir nodrošināt piekļūstamu un efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamību gadījumos, kad darbības MI sistēmu dzīves ciklā ir izraisījušas cilvēktiesību pārkāpumus. Tas ietver arī efektīvas procesuālās garantijas un garantijas personām, kuru tiesības ir būtiski ietekmējusi MI sistēmu izmantošana. Turklāt personas būtu jāinformē par to, ka tās mijiedarbojas ar MI sistēmu, nevis ar cilvēku.

Pamatkonvencijā ir iekļauti arī pasākumi risku un nelabvēlīgas ietekmes novērtēšanai un mazināšanai, kas jāveic iteratīvā veidā, lai apzinātu faktisko un iespējamo ietekmi uz cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu un veiktu atbilstošus preventīvus un mazināšanas pasākumus.

Visbeidzot, konvencijā ir paredzēts, ka tās pusēm būtu jānovērtē vajadzība pēc aizliegumiem vai moratorijiem attiecībā uz konkrētiem MI sistēmu lietojumiem, kas tiek uzskatīti par nesaderīgiem ar cilvēktiesību ievērošanu, demokrātijas darbību vai tiesiskumu.

Katrai konvencijas pusei vietējā līmenī būtu jāizveido vai jāizraugās viens vai vairāki efektīvi mehānismi, lai pārraudzītu to, kā puses izpilda konvencijā noteiktos pienākumus.

Savienība parakstīja konvenciju 2024. gada 5. septembrī pēc tam, kad tika pieņemts Padomes Lēmums (ES) 2024/2218 (2024. gada 28. augusts) par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu pamatkonvenciju. Konvenciju parakstīja arī Amerikas Savienotās Valstis, Andora, Apvienotā Karaliste, Gruzija, Islande, Izraēla, Japāna, Kanāda, Lihtenšteina, Melnkalne, Moldovas Republika, Norvēģija, Sanmarīno, Šveice un Ukraina.

Komisija 2025. gada 3. jūnijā pieņēma Padomes lēmuma priekšlikumu ar mērķi sākt procesu, lai Savienības vārdā noslēgtu pamatkonvenciju saskaņā ar noteikumiem, kas izklāstīti Padomes Lēmumā (ES) 2024/2218.

Pamatkonvencija Savienībā ir jāsteno tikai ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689, ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā ("MI akts")¹, un attiecīgā gadījumā ar citu attiecīgu Savienības *acquis*². MI akts nodrošina visaptverošu

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts)

² Sevišķi ar abām direktīvām par līdztiesības iestāžu standartiem – Padomes Direktīvu (ES) 2024/1499 (2024. gada 7. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi pret personām neatkarīgi no viņu rases vai etniskās piederības, vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un profesijas jautājumos pret personām neatkarīgi no viņu reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas, vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos un attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem un preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, un ar ko groza Direktīvas 2000/43/EK un 2004/113/EK, un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2024/1500 (2024. gada 14. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz

mākslīgā intelekta regulējumu ar mērķi veicināt inovāciju un uzticama mākslīgā intelekta ieviešanu, vienlaikus aizsargājot veselību, drošību un pamattiesības, kā noteikts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”), tostarp tiesības uz nediskrimināciju un dzimumu līdztiesību. MI akts ietver saskaņotus noteikumus, kuru pamatā parasti ir pilnīga saskaņošana un kuri reglamentē MI sistēmu laišanu tirgū, nodošanu ekspluatācijā un izmantošanu Savienībā. Minētie noteikumi ir tieši piemērojami dalībvalstīs, ja vien minētajā regulā nav skaidri noteikts citādi.

2.4. Paredzētais Eiropas Padomes ieteikums par līdztiesību un mākslīgo intelektu

Ieteikumā galvenā uzmanība ir pievērsta MI potenciālam veicināt līdztiesību, tajā skaitā dzimumu līdztiesību, un riskiem, ko tas var radīt attiecībā uz nediskrimināciju. Tā mērķis būs papildināt vispārējo regulējumu, kas pamatkonvencijā noteikts attiecībā uz vienlīdzības principu mākslīgā intelekta un cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma jomā (Eiropas Padomes līgumu sērija Nr. 225) un izstrādāts ciešā sadarbībā ar Mākslīgā intelekta komiteju (MIK).

Ieteikuma pamatā ir “Pētījums par mākslīgā intelekta sistēmu ietekmi, to potenciālu līdztiesības, tajā skaitā dzimumu līdztiesības, veicināšanā un riskiem, ko tās var radīt saistībā ar nediskrimināciju”, kuru 2023. gadā apstiprināja *GEC* un *CDADI*³. Pētījumā tika apzinātas četras regulatīvas un politiskas ieviešanas papildu iespējas, lai nodrošinātu stabilu cilvēktiesībās balstītu pieeju mākslīgajam intelektam, proti, 1) novēršana, pārredzamība un pārskatatbildība, 2) tiesu iestāžu pieejamība un tiesiskās aizsardzības mehānismi, 3) daudzveidība, iekļaušana, pārstāvība un līdzdalība, 4) demokrātiska līdzdalība, sabiedrības informētības vairošana un spēju veidošana.

Lai apkopotu ieinteresēto personu un ieinteresēto sabiedrības locekļu viedokli, Eiropas Padome no 2025. gada 10. marta līdz 28. aprīlim rīkoja sabiedrisko apspriešanu par ieteikuma projektu.

Ieteikuma projekts tika apspriests *GEC/ADI-AI* sanāksmēs 2024. gada 25.–26. septembrī un 2025. gada 26.–27. februārī. Pēdējā ekspertu grupas sanāksme ir paredzēta 2025. gada 7.–9. oktobrī, un tajā tiks izstrādāts galīgais ieteikuma projekta teksts. Pirms minētās sanāksmes jūlija beigās tika izplatīta piektā pārskatītā ieteikuma versija (atsauce *GEC/ADI-AI(2024)7rev5*).

Ieteikuma projekts tika apspriests arī *GEC* un *CDADI* sanāksmēs 2024. gada novembrī, un to paredzēts apstiprināt *GEC* un *CDADI* kopīgajā plenārsēdē, kas notiks 2025. gada 18.–20. novembrī, bet pēc tam to paredzēts iesniegt MK. MK vēlas ieteikumu oficiāli pieņemt līdz 2026. gada pavasarim.

Paredzētā ieteikuma mērķis ir “palīdzēt dalībvalstīm veicināt līdztiesību, tajā skaitā dzimumu līdztiesību, un novērst un apkarot visu veidu diskrimināciju visās to un publiskā un privātā sektora dalībnieku darbībās MI sistēmu dzīves ciklā”.

Ieteikums neradītu juridiski saistošas sekas un pienākumus, un tā pamatā būtu brīvprātīga piemērošana no Eiropas Padomes dalībvalstu puses. Tomēr saskaņā ar statūtu 15. panta b)

vienlīdzīgu attieksmi un iespēju vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem nodarbinātības un profesijas jautājumos un ar ko groza Direktīvas 2006/54/EK un 2010/41/ES.

³ Ziņojums par Diskriminācijas novēršanas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas (*CDADI*) 7. plenārsēdi, 2023. gada 27.–29. jūnijs, *CDADI* (2023)13, <https://rm.coe.int/7th-plenary-meeting-27-29-june-2023-report/488010b9d5>.

punktu MK var pieprasīt, lai dalībvalstu valdības “to informē par pasākumiem, ko tās veikušas” attiecībā uz ieteikumiem.

3. NOSTĀJA, KAS JĀIEŅEM SAVIENĪBAS VĀRDĀ

Tiek ierosināts, ka Savienības nostājai vajadzētu būt tādai, ka tā piekrīt ieteikuma projekta pieņemšanai MK, ja tiek nodrošināta tā atbilstība Savienības *acquis*, īpaši MI aktam, un saskaņība ar Eiropas Padomes pamatkonvenciju. Pašreizējais ieteikuma projekts (2025. gada jūlija redakcija nr. 5) vēl nav pilnībā atbilstīgs.

Konkrētāk, Savienībai būtu jāpiekrīt ieteikuma projekta pieņemšanai ar nosacījumu, ka ieteikumā tiek ievērotas šādas prasības:

1. pasākumi attiecībā uz dalībniekiem MI sistēmu dzīves ciklā nepārsniedz pienākumus, kas noteikti MI aktā, ar kuru Savienībā kopumā tiek pilnībā saskaņoti MI noteikumi cita starpā arī līdztiesības jomā.

Jo īpaši ieteikumam būtu jānodrošina pietiekama elastība MI akta īstenošanā (saskaņā ar pamatkonvencijas pieeju),⁴ kas prasītu attiecīgi grozīt ieteikuma projekta 7., 9., 10. un 36. punktā minētās atsaucē uz nepieciešamību veikt “efektīvus pasākumus”;
 - ieteikuma projekta 9., 10.1. un 18.2. punktā ierosinātie pasākumi būtu attiecīgi jāgroza, lai izvairītos no ieteikumiem ieviest papildu pozitīvus pienākumus saistībā ar līdztiesības veicināšanu no MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju puses;
 - ieteikuma projekta 5.1. punkta noteikumi būtu attiecīgi jākorrigē, lai izvairītos no MI nenoteikti definēta ierobežojuma izmantošanai, kurš nav saderīgs ar ES pieeju MI regulējumam un ar ES inovācijas politiku;
2. ieteikumā iekļauto pasākumu un standartu formulējums tiek precizēts, lai nodrošinātu konsekveni un sadarbīgu ar Savienības tiesisko regulējumu gan terminoloģiskā ziņā, gan pēc būtības;
 - īpaši 18. punktā būtu attiecīgi jāpielāgo atsaucē uz “vienotiem standartiem”, lai nodrošinātu pietiekamu īstenošanas elastību, un atsaucē uz “neobjektivitāti”, lai nodrošinātu, ka pasākumi joprojām ir samērīgi un vērsti uz kaitējumu;
3. aizsardzības pasākumi, kuri saistīti ar cilvēka veiktu pārskatīšanu un pārsūdzības procedūrām (16.a punkts), tiek pienācīgi pielāgoti gan MI aktam, gan pamatkonvencijai, tādējādi nodrošinot saskaņotību starp abiem instrumentiem, vienlaikus izvairoties no īpašu ar MI saistītu pienākumu, kas nav paredzēti Savienības *acquis*, noteikšanas MI sistēmu nodrošinātājiem vai uzturētājiem⁴;
4. to nozaru tvērums, kuras ieteikuma projekta 36. punkta beigās uzskaitītas kā tādas, kam jāpievērš īpaša uzmanība, tiek grozīts, lai nodrošinātu, ka tas ir konsekvents un nepārsniedz augsta riska jomas, kas noteiktas MI aktā (I un III pielikumā), tādējādi izvairoties no tajā neuzskaitītu nozaru iekļaušanas, vai arī šādas atsaucē tiek pārformulētas saistībā ar uzraudzības darbībām vai citām pietiekami elastīgām pieejām⁵.

⁴ skatīt versiju ar atsauci GEC/ADI-AI(2024)7rev5

⁵ skatīt versiju ar atsauci GEC/ADI-AI(2024)7rev5

4. JURIDISKAIS PAMATS

4.1. Procesuālais juridiskais pamats

4.1.1. *Principi*

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā paredzēti lēmumi, ar kuriem nosaka “nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu”.

LESD 218. panta 9. punktu piemēro neatkarīgi no tā, vai Savienība ir attiecīgās struktūras dalībiece vai nolīguma puse⁶.

Jēdziens “lēmumi ar juridiskām sekām” ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kas nav saistoši saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas “var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu”⁷.

4.1.2. *Piemērošana konkrētajā gadījumā*

Kā izklāstīts 2. iedaļā, ieteikums ir jāpieņem MK, kas ir struktūra, kura izveidota ar starptautisku nolīgumu, un tas var radīt juridiskas sekas, ietekmējot MI akta īstenošanu un piemērošanu.

Konkrētāk, dažos MI akta noteikumos ir skaidri noteikts, ka MI akta īstenošanā būtu jāņem vērā esošās “starptautiskās pieejas” un “starptautiskie standarti”. Piemēram, MI akta 40. panta 3. punktā ir noteikts, ka standartizācijas procesa dalībniekiem ir jāņem vērā “pastāvošie starptautiskie standarti MI jomā, kas atbilst Savienības vērtībām, pamattiesībām un interesēm”. Ieteikumā tiks izklāstīti norādījumi par līdztiesības veicināšanu MI sistēmu dzīves ciklā, kas varētu būt viens no kritērijiem, pēc kuriem tiek novērtēti saskaņotie standarti. Tajā pašā laikā MI akta 56. panta 1. punktā ir noteikts, ka MI birojam, sekmējot prakses kodeksu izstrādi Savienības līmenī, ir jāņem vērā “starptautiskās pieejas”. Pirmo prakses kodeksu attiecībā uz vispārīga lietojuma MI modeļiem Komisija jau ir pabeigusi un novērtējusi kā piemērotu, lai vispārīga lietojuma MI modeļu nodrošinātāji varētu pierādīt atbilstību attiecīgajiem MI aktā noteiktajiem pienākumiem.

Saskaņā ar MI akta 56. panta 6. punkta pirmo daļu MI birojam un padomei ir regulāri jāuzrauga un jāizvērtē, kā dalībnieki sasniedz prakses kodeksu mērķus, un to ieguldījums šīs regulas pareizā piemērošanā.

Paredzētajā ieteikuma pieņemšanas brīdī darbs pie saskaņotajiem standartiem būs pavisam uz priekšu, savukārt MI akta prakses kodekss vispārīga lietojuma MI modeļiem jau ir izstrādāts. Ieteikums varētu būt svarīgs turpmākiem prakses kodeksa un standartu atjauninājumiem.

Tādēļ ierosinātā lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

⁶ Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 7. oktobra spriedums, Vācija/Padome C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 64. punkts.

⁷ Eiropas Savienības Tiesas 2014. gada 7. oktobra spriedums, Vācija/Padome, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61.–64. punkts.

4.2. Materiālais juridiskais pamats

4.2.1. Principi

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti, no kuriem viens ir klasificējams kā galvenais, bet otrs ir tikai pakārtots, lēmums saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, kas nepieciešams galvenajam jeb dominējošajam mērķim vai komponentam.

4.2.2. Piemērošana konkrētajā gadījumā

Paredzētajā ieteikumā minētais mērķis ir “palīdzēt dalībvalstīm to centienos veicināt līdztiesību, tajā skaitā dzimumu līdztiesību, un novērst un apkarot visu veidu diskrimināciju visās to un publiskā un privātā sektora dalībnieku darbībās MI sistēmu dzīves ciklā”.

Tas saskan ar MI akta mērķi, kas ir “uzlabot iekšējā tirgus darbību, nosakot vienotu tiesisko regulējumu, jo īpaši mākslīgā intelekta sistēmu izstrādei, laišanai tirgū, nodošanai ekspluatācijā un lietošanai Savienībā saskaņā ar Savienības vērtībām, veicināt uz cilvēku orientēta un uzticama mākslīgā intelekta ieviešanu, vienlaikus nodrošinot augstu veselības, drošuma, Pamattiesību hartā nostiprināto pamattiesību, tostarp demokrātijas un tiesiskuma, un vides aizsardzības līmeni, aizsargāt pret MI sistēmu radītām kaitīgām sekām Savienībā un atbalstīt inovāciju”.

Ieteikums lielā mērā pārklājas ar MI aktu, jo īpaši:

- ieteikuma mērķis ir apkarot MI radītu nevienlīdzību, un tas ir līdzīgs MI akta mērķim, proti, nodrošināt ES Pamattiesību hartā nostiprināto pamattiesību, tostarp tiesību uz līdztiesību un nediskrimināciju, augsta līmeņa aizsardzību pret MI sistēmu kaitīgo ietekmi Savienībā;
- personiskais un materiālais tvērums, kurā paredzēts piemērot MI aktu un ieteikumu (ieteikumā minētos pasākumus), būtībā ir vienāds, proti, tie ir publiskā un privātā sektora dalībnieki, kas izstrādā vai ievieš MI, un darbības MI sistēmu dzīves ciklā;
- gan MI aktā, gan ieteikumā ir izmantota līdzīga pakāpeniska un diferencēta pieeja MI sistēmām saskaņā ar pamatkonvenciju par MI;
- ieteikumā ir izklāstītas pārredzamības un (cilvēka veiktas) pārraudzības prasības diskriminācijas identificēšanai, novēršanai un apkarošanai pēc darbībām MI sistēmu dzīves ciklā, un tās ir līdzīgas MI aktā noteiktajām prasībām, īpaši cita starpā tā 13., 14., 49., 50. un 86. pantā;
- ieteikuma prasības identificēt, izvērtēt, mazināt un uzraudzīt diskriminācijas riskus ir līdzīgas MI akta prasībām un pienākumiem augsta riska MI sistēmu nodrošinātājiem vai uzturētājiem, īpaši cita starpā tā 9., 10., 17., 26. un 27. pantā; ieteikumā ir iekļauti arī noteikumi par standartiem, kas līdzinās tiem, kuri saistīti ar Savienības saskaņotajiem standartiem 40.–49. pantā;
- ieteikumā ir ietverti pasākumi attiecībā uz dokumentāciju, procesuālajām garantijām un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas ir līdzīgi tiem, kuri paredzēti MI aktā, īpaši MI akta 11., 12., 26., 53., 85. un 86. pantā;
- ieteikumā ir apzinātas mērķnozares līdztiesības integrēšanai, kuras daļēji pārklājas ar klasificēšanu par augsta riska sistēmām MI aktā (6. pants un I un

III pielikums), un tajā pieprasīts veikt pasākumus, ja diskriminācijas risks ir īpaši akūts.

Ieteikums aptver arī elementus, kas ir kopīgi Savienības *acquis* nediskriminācijas un līdztiesības jomā. Tas jo īpaši attiecas uz direktīvām par līdztiesības iestādēm, kas pieņemtas, pamatojoties uz LESD 19. un 157. pantu⁸. Attiecīgie ieteikuma elementi ir šādi:

- prasības dalībvalstīm nodrošināt līdztiesības iestādēm pietiekamus finanšu resursus, cilvēkresursus un tehniskos resursus un sadarboties ar tām, izstrādājot attiecīgus tiesību aktus, politiku un administratīvus, tiesiskus vai citus regulējumus (attiecas uz direktīvu 3. un 4. pantu);
- pārredzamības un pārraudzības prasības, kas ļauj līdztiesības iestādēm pārbaudīt, vai ir notikusi diskriminācija, un novērtēt, vai šādām MI sistēmām ir vajadzīgs moratorijs vai aizliegums (attiecas uz direktīvu 8. un 9. pantu);
- prasības sniegt atbalstu vai palīdzēt personām, kas cietušas no MI balstītas diskriminācijas, aizstāvēt savas tiesības, tostarp iesniedzot apsvērumus tiesā (attiecas uz direktīvu 6., 7., 8., 9., 10. un 11. pantu).

Lai gan ieteikuma mērķis ir veicināt līdztiesību un novērst diskrimināciju, tas galvenokārt ietver leģislatīvus un politikas pasākumus, kas vērsti uz MI sistēmu dzīves cikla dalībniekiem (sk. ieteikuma 2. punktu). Konkrētāk, tajā ir izklāstīti ieteikumi par līdztiesības ietekmes novērtējumiem, sertifikāciju, pārredzamību, uzraudzību un MI sistēmu pārraudzību, kā paskaidrots iepriekš.

Savienībā ieteikuma lielākā daļa tiks īstenota nevis ar horizontāliem līdztiesības jomas tiesību aktiem, kas attiecas uz visiem ekonomikas dalībniekiem, piemēram, ar līdztiesības iestāžu tiesību aktiem, bet gan ar tiesību aktiem, kuri īpaši paredzēti operatoriem, kas nodrošina un uztur MI sistēmas, īpaši ar MI aktu un/vai tā īstenošanas pasākumiem. Paskaidrojuma rakstā faktiski ir skaidri atzīts, ka MI akts jau (daļēji) īsteno ieteikumus (sal. ar paskaidrojuma raksta 11. punktu).

No tā izriet, ka ieteikums galvenokārt koncentrējas uz jomu, kuru aptver MI akts. Tāpēc nostājas, kas Savienības vārdā jāieņem par minētajiem ieteikuma elementiem, materiālajam juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 114. pantam, kas ir MI akta primārais juridiskais pamats.

Tādēļ ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 114. pants.

4.3. Secinājums

Ierosinātā lēmuma juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 114. pantam saistībā ar 218. panta 9. punktu.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1500 (2024. gada 14. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi un iespēju vienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem nodarbinātības un profesijas jautājumos un ar ko groza Direktīvas 2006/54/EK un 2010/41/ES (OV L, 2024/1500, 29.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>); Padomes Direktīva (ES) 2024/1499 (2024. gada 7. maijs) par līdztiesības iestāžu standartiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi pret personām neatkarīgi no viņu rases vai etniskās piederības, vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un profesijas jautājumos pret personām neatkarīgi no viņu reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas, vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos un attiecībā uz piekļuvi precēm un pakalpojumiem un preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, un ar ko groza Direktīvas 2000/43/EK un 2004/113/EK (OV L, 2024/1499, 29.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem attiecībā uz projektu Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikumam par līdztiesību un mākslīgo intelektu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu saistībā ar 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Eiropas Padomes mērķis ir pieņemt ieteikumu ("ieteikums"), lai pievērstos mākslīgā intelekta ("MI") sistēmu ietekmei, to potenciālam līdztiesības, tajā skaitā dzimumu līdztiesības, veicināšanā un riskiem, ko tās var radīt saistībā ar nediskrimināciju. Ieteikumu paredzēts pieņemt Eiropas Padomes Dzimumu līdztiesības komisijas ("GEC") un Diskriminācijas novēršanas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas ("CDADI") kopīgajā plenārsēdē 2025. gada 18.–20. novembrī, un tas oficiāli jāapstiprina Eiropas Padomes Ministru komitejai.
- (2) Ieteikuma mērķis ir papildināt Eiropas Padomes Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu ("pamatkonvencija"), ko Savienība parakstīja saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2024/2218, attiecībā uz līdztiesības principu, sniedzot dalībvalstīm detalizētus, uz līdztiesību vērstus ieteikumus.
- (3) Pamatkonvencijā ir noteikti vispārīgi principi un pienākumi, kas pamatkonvencijas pusēm būtu jāievēro, lai nodrošinātu cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma aizsardzību saistībā ar darbībām MI sistēmu dzīves ciklā. Komisija ir ierosinājusi, ka Savienībai būtu jānoslēdz pamatkonvencija⁹. Padomē patlaban notiek Padomes lēmuma par pamatkonvencijas noslēgšanu pieņemšanas process.
- (4) Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 16. un 114. pantu, Eiropas Parlaments un Padome 2024. gada 13. jūnijā pieņēma Regulu (ES) 2024/1689¹⁰, kurā ietverti saskaņoti noteikumi, kas parasti balstīti uz pilnīgu saskaņošanu, ar ko reglamentē MI sistēmu laišanu tirgū, nodošanu ekspluatācijā un izmantošanu Savienībā. Minētie noteikumi ir tieši piemērojami dalībvalstīs, ja vien nav skaidri noteikts citādi.

⁹ Priekšlikums – PADOMES LĒMUMS par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Eiropas Padomes Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu, COM(2025) 265 final.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024.).

- (5) Pamatkonvencija Savienībā ir jāīsteno tikai ar MI aktu un attiecīgā gadījumā ar citu attiecīgu Savienības *acquis*.
- (6) Ir lietderīgi noteikt nostāju, kas attiecībā uz ieteikumu Savienības vārdā jāieņem *GEC* un *CDADI* kopīgajā plenārsēdē un arī Ministru komitejā, jo ieteikums, pat ja tas būs nesaistošs, varēs būtiski ietekmēt Savienības tiesību aktu saturu, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689, ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā.
- (7) Ieteikuma personiskais un materiālais tvērums lielā mērā sakrīt ar Regulu (ES) 2024/1689, kas paredz MI noteikumus, kuru pamatā parasti ir pilnīga saskaņošana Savienībā.
- (8) Ieteikuma pieņemšana var ietekmēt esošos un nākotnē paredzamos kopīgos Savienības noteikumus vai mainīt to darbības jomu LESD 3. panta 2. punkta nozīmē. Tāpēc Savienībai ir ekskluzīva ārējā kompetence ieņemt nostāju Savienības vārdā ieteikuma pieņemšanai.
- (9) Savienībai būtu jānodrošina, ka ieteikums ir saderīgs ar Savienības tiesību aktiem un ka attiecībā uz visiem aspektiem, kas ir saskaņoti Savienības līmenī, to var īstenot Savienības tiesību sistēmā, izmantojot spēkā esošo Savienības *acquis*, īpaši Regulu (ES) 2024/1689 un Direktīvas (ES) 2024/1499 un (ES) 2024/1500. Attiecībā uz konkrētiem ieteikumiem, kas skar Savienībā pilnībā saskaņotu MI sistēmu izstrādi un izmantošanu, Savienībai būtu jācenšas nodrošināt, ka ieteikums atbilst MI akta noteikumiem un principiem, kuri izklāstīti Eiropas Padomes pamatkonvencijā par MI.
- (10) Ja šie nosacījumi tiek izpildīti, ieteikumu Savienības vārdā var apstiprināt *GEC* un *CDADI* kopīgajā plenārsēdē 2025. gada 18.–20. novembrī un pēc tās notiekošajā Ministru komitejas sanāksmē.
- (11) Tā kā Savienība nav Eiropas Padomes locekle, bet visas tās dalībvalstis šādas locekles ir, Savienības nostāja ir jāpauž tās dalībvalstīm, rīkojoties kopīgi,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostāja, kas Savienības vārdā jāieņem *GEC* un *CDADI* kopīgajā plenārsēdē, kā arī Ministru komitejas sanāksmē, ir neiebilst pret ieteikuma par MI un līdztiesību pieņemšanu ar noteikumu, ka tiek ņemti vērā šādi nosacījumi:

1. pasākumi attiecībā uz dalībniekiem MI sistēmu dzīves ciklā nepārsniedz pienākumus, kas noteikti MI aktā, ar kuru Savienībā kopumā tiek pilnībā saskaņoti MI noteikumi cita starpā arī līdztiesības jomā. Jo īpaši ieteikumam būtu jānodrošina pietiekama elastība tā īstenošanā saskaņā ar pamatkonvencijas pieeju. Tajā būtu arī jāizvairās no ieteikuma ieviest papildu pozitīvus pienākumus saistībā ar līdztiesības veicināšanu no MI sistēmu nodrošinātāju un uzturētāju puses, kā arī no nenoteikti definēta ierobežojuma noteikšanas MI izmantošanai;
2. ieteikumā iekļauto pasākumu un standartu formulējums nodrošina konsekveni un sadarbību ar Savienības tiesisko regulējumu gan terminoloģiskā ziņā, gan pēc būtības;
3. aizsardzības pasākumi, kuri saistīti ar cilvēka veiktu pārskatīšanu un pārsūdzības procedūrām ir saskanīgi gan ar MI aktu, gan pamatkonvenciju, tādējādi nodrošinot

saskaņotību starp abiem instrumentiem, vienlaikus izvairoties no īpašu ar MI saistītu pienākumu, kas nav paredzēti Savienības *acquis*, noteikšanas MI sistēmu nodrošinātājiem vai uzturētājiem;

4. to nozaru tvērumam, kas ieteikumā identificētas kā tādas, kurām jāpievērš īpaša uzmanība, būtu jānodrošina saskaņotība ar augsta riska jomām, kas definētas MI aktā (I un III pielikums), to nepārsniedzot. Alternatīvi ieteikumā būtu pienācīgi jānošķir attieksme pret nozarēm saistībā ar uzraudzības darbībām vai citām pietiekami elastīgām pieejām.

2. pants

Šā lēmuma 1. pantā minēto nostāju, rīkojoties kopīgi, pauž Savienības dalībvalstis, kas ir Eiropas Padomes locekles.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*